

"וַיֵּרָא אֶת הַקֵּינִי וַיֵּשָׂא מִשְׁכּוֹ וַיֹּאמֶר אֵיתָן מוֹשֶׁכֶּךָ וְשִׁים בְּסִכְלֶךָ קֶנֶף".

[במדבר כד, כא]

סטייה קלה ביריית הטיל

טילים לא יורים למרחקים של כמה מטרים. טילים יורים למרחקים עצומים. כשירים טיל חייבים לדייק ברמה הכי גבוהה שניתן. מה מיוחד? ברור שצריך לכוון, אלא מה חשבת? מה שחשוב לציין זה שכשירים טיל, אם תהיה סטייה קלה ביציאה, היא תהפוך לסטייה חמורה בהגעה אל היעד.

זה כשירים טילים כאן בכדור הארץ. מה תגידו כשירים טיל לחלל, זה מרחקים הרבה יותר עצומים, וכאן סטייה של אלפית המעלה תגרום לסטייה חמורה הרבה יותר, זה לא יהיה סטייה של מטרים ולא קילומטרים, אלא אלפי קילומטרים ויותר.

ללמדך שכלל שהמרחק גדול יותר, כך צריך להזהר יותר מסטייה, אפילו הקלה ביותר. בלעם ויתרו היו שניהם יועצים בארמונו של פרעה, יחד עם איוב. שניהם היו באותה משבצת - יועצי פרעה. לכאורה דינם זהה, וכך אכן היה צריך להיות.

אך אז בא השינוי, בלעם היה נגד ישראל ובעד הגזרה עליהם, ויתרו היה בעד ישראל ונגד הגזרה (איוב בחר לשותק). לכאורה כעת ה' ישלם להם כפועלם, לזה יתן ה' מכות, ולזה יתן שכר.

אך לא כך. ה' החליט לשנות אותם שינוי קיצוני, ולא לרגע, אלא לנצח נצחים.

וכך אמרו חז"ל [סוטה יא, א] "אמר רבי חייא בר אבא א"ר סימאי, **שלושה היו באותה עצה: בלעם, ואיוב, ויתרו, בלעם שיעץ - נהרג, איוב ששחק - נידון ביסורין, יתרו שברח - זכו מבני בניו שישבו בלשכת הגזית**, שנאמר: ומשפחות סופרים יושבי יעבץ תרעתים שמעתיים סוכתים המה הקנים הבאים מחמת אבי בית רכב, וכתוב: ובני קיני חתן משה וגו'".

בלעם נהרג ונכנס לגיהנום, ואילו יתרו וזכה שבניו ובניו ישבו בסנהדרין. ההבדל בין בלעם ליתרו לא מסתכם בכך שכעת טוב לזה ורע לזה. ההבדל ביניהם ימשיך לנצח נצחים. זה היסוד של השבח שמשבח בלעם את יתרו, "איתן מוֹשֶׁכֶּךָ וְשִׁים בְּסִכְלֶךָ קֶנֶף", אשר יתרו שהיינו שנינו יחד, ואתה עשית בחירה טובה. קבעת מושבך במקום יציב וקבוע. התחברת לעם ישראל, ניסית למנוע מאתנו לחסל אותם. אתה תקבל מבורא עולם שמירה ושכר בעולם הזה ובעולם הבא.

תורת החיד"א

פרעון - מי שיש לו חובות צריך שיפרע חובותיו ויעשה צדקה כמו שהוכחנו במ"א מהזהר הקדוש וספר החסידים. וזהו פירוש פסוק בפרוע פרעות בישראל בהתנדב עם ברכו ה', דרך הלצה, בפרוע פרעות בישראל אחר שיפרע חובותיו, בהתנדב עם. כן פירשו הקדמונים [דבש לפי פ, כז]

בשלב הראשון, גם אם תחשוב כך בוודאות, לפחות אל תאמר את זה, רק כי זה מעליב.

בשלב השני, תתאמץ יותר להתגבר ולא לחשוב את המחשבות הללו.

תגיד לעצמך שיש אפשרות (רחוקה ככל שתהיה) שאתה טועה, ושדוקא השני הוא זה שצודק.

ויש מצב, ואני ממש מפחד להוציא את מהפה, או מהקולמוס, ויש מצב שאולי אתה זה שלא ירדת לסוף דעתו של חברך. תחשוב על זה אחי.

הפעם הדברים שלי היו עמוקים, אז אני לא בטוח שירדתם לסוף דעתי...

ילקוט יוסף

סימן שלו - מלאכת זורע

ג. המשקה צמחים ואילנות בשבת הרי הוא בכלל תולדת מלאכת זורע וחייב.

ד. לפיכך האוכלים בגנות בשבת אסורים ליטול ידיהם על העשבים או על הזרעים, שאף על פי שאינם מתכוונים להשקותם, מכל מקום פסיק רישיה הוא ואסור. וגם בגינה של חבירו אין להתיר בזה.

ה. גם עציצים אסור להשקות בשבת, אפילו עציץ שאין בו נקב כלל.

ו. ירקות או פירות תלושים, מותר להשקותם בשבת כדי שלא יכמושו.

ז. מותר להטיל מי רגלים על עשבים וזרעים, שאין מי רגלים גורמים להצמיח אותם. ואף שיש מחמירים בזה, מכל מקום העיקר לדינא להקל בזה וכדעת השלחן ערוך, ואפילו בקרקע שלו. וכל שכן בקרקע שאינה שלו.

ומכל מקום טוב ליזהר שלא יטיל מי רגלים על העשבים והזרעים ממש, אלא סמוך להם, ואפילו בתוך שלשה טפחים מהעשבים והזרעים.

ח. יש ליזהר מלהשליך זרעים בשבת במקום ירידת גשמים, שהרי סופן להצמיח. ואם משליך לתרנגולים, לא ישליך אלא כשיעור שיאכלו בו ביום, או ליומיים. ואם הוא במקום דריסת רגלי אדם - מותר בכל אופן, שהרי אין סופן לצמוח.

ט. כיוור ששוטפים בו ידיים וכלים, והמים עוברים לגינה או לפרדס של אדם אחר, מותר ליטול ידיים ולשטוף כלים בכיור זה, אף שבעל כורחו גורם להשקיית הגינה והפרדס. ובפרט אם הישקו את הגינה או את הפרדס מבעוד יום.

[ובאופן כזה יש להקל אף בפרדס שלו, מאחר שהוא פסיק רישיה בתרי דרבנן, שהוא גם גרמא, וגם השקאה האסורה מדרבנן, לאחר שהישקו מבעוד יום, ודעת כמה פוסקים להקל בפסיק רישיה בתרי דרבנן].

י. הנותן גרעין או זרע בקרקע בשבת, וליקטו קודם שנשרש, יש אומרים שנפטר מהחיוב, אחר שנתברר שהגרעין לא נשתרש. ויש חולקים. ועל כל פנים מי שעבר ועשה כן בשבת, יש לייעצו להוציא את הגרעין או את הזרע מהקרקע.